

ARHIV POREČKE I PULSKE BISKUPIJE – POREČ USUSRET ARHIVU

Branka POROPAT
Porečka i Pulska biskupija
Poreč, Dobrilina 3

UDK 930.25:262.3>(497.5-3 Istra)
Stručni rad

Autorica u Radu pruža osnovne informacije o povijesti nastanka i o (dis)kontinuitetu sustavnog sređivanja arhivskog gradiva Arhiva Porečke i Pulske biskupije – Poreč, osobito za razdoblje druge polovice 20. stoljeća. Iako bez arhivista, tijekom je svega tog vremena vrsnim znanstvenicima i znalcima prošlosti Porečke i Pulske biskupije gradivo ustupano na uvid i korištenje u prostorijama Biskupije. No, odnedavna, prvi put u povijesti Biskupija u svom Arhivu ima zaposlenu jednu stručnu osobu, koja će se sustavno baviti isključivo arhivskim poslovima te je time i službeno započeo s radom Arhiv kao samostalna organizacijska jedinica unutar Biskupije.

- Ključne riječi:** Arhiv Porečke i Pulske biskupije – Poreč, povijest sređivanja arhivskog gradiva, povijest uređenja Arhiva, druga polovica 20. i početak 21. st.
- Keywords:** Archives of the Diocese of Poreč and Pula – Poreč, history of archival arrangement, history of the arrangement of the Archives, second half of the 20th century and the beginning of the 21st century
- Parole chiave:** Archivio della diocesi di Parenzo e Pola - Parenzo, storia della sistemazione del materiale d'archivio, storia della sistemazione dell'Archivio, seconda metà del 20 ° secolo e l'inizio del 21° secolo.

1. Uvod ili nekoliko korisnih informacija

Sjedište je Arhiva Porečke i Pulske biskupije (dalje: Arhiv) u Poreču, na adresi Dobrilina 3 u sklopu zgrade Porečke i Pulske biskupije (dalje: Biskupija). U Arhivu je od 2009. godine na pola radnog vremena zaposlena arhivistica koja radi na poslovima sređivanja i obrade arhivskog gradiva te s korisnicima arhivskog gradiva. Arhiv trenutno ima malu čitaonicu s dva radna mjesta. Istraživanje u Arhivu moguće je uz prethodno odobrenu pisanu zamolbu. Informacije o arhivskom gradivu moguće je dobiti putem e-maila: biskupija-porec@pu.t-com.hr ili telefonskim putem na broj:

++385 (52) 432-064.¹

2. Sređivanje gradiva i uređenje Arhiva – povijesni prikaz

U ovom će radu prvenstveno biti riječi o organizaciji spisovodstva, odnosno o pokušajima uređenja Arhiva u razdoblju od 1950. do oko 2000. godine, za što je nađen izdvojeni predmet spisa.² Za razdoblje prije navedenog trenutno je evidentirano nekoliko, ali ključnih spisa, koji predstavljaju temelj budućeg sređivanja arhivskog gradiva. Tijekom budućeg sređivanja gradiva Arhiva detaljnije će se istražiti povijest sređivanja i skrbi nad arhivskim gradivom.

Sustavno i kontinuirano sređivanje arhivskog gradiva, namjenski prostor, oprema za smještaj arhivskog gradiva i stručno osoblje neki su od osnovnih problema s kojima se u prošlosti susretao Arhiv. No, mora se napomenuti da se za razdoblje od 1951. godine do današnjih dana bilježi dobra suradnja Biskupije sa strukom, danas Hrvatskim državnim arhivom (dalje: HDA)³ i Državnim arhivom u Pazinu⁴ (dalje: DAPA) i da se o težnji za sređenim arhivom i arhivskim prostorom u prošlosti raspravljalo i unutar same institucije.

Prve poznate evidencije o organiziranom spisovodstvu nalazimo u Popisima arhivskih skupina⁵ od kojih su najstariji nastali vjerojatno sredinom 19. st., točnije 1830. godine nakon ujedinjenja Porečke i Pulske biskupije, otkada i postoje urudžbeni zapisnici za Porečku biskupiju u kojima su pored svakog spisa upisane navedene skupine koje se sadržajem podudaraju s onima iz Popisa. Sveukupno su do sada evidentirana tri takva popisa na talijanskom jeziku, od kojih su stariji pisani rukom, a mlađi pisačim strojem, uglavnom prijepisi starijih, uz neke nadopune. Naravno, ti su popisi vrlo vrijedni jer zapravo objašnjavaju sustav spisovodstva od 1830. godine nadalje, a ujedno su i temelj sređivanja arhivskog gradiva Arhiva za navedeno razdoblje.

Kako se razvijalo pitanje uređenja Arhiva, sređivanja arhivskog gradiva te stručnog osoblja u Arhivu, možemo također pratiti prema do sada evidentiranoj korespondenciji od 1950. godine.

¹ Osnovne informacije o arhivskom gradivu Arhiva mogu se dobiti i u najnovijem izdanju *Pregled arhivskih fondova i zbirke Republike Hrvatske*, Hrvatski državni arhiv, Zagreb, 2006., str. 1224.

² Arhiv, predmet 655/50 uložen u dosje fonda Arhiva u izradi.

³ Hrvatski državni arhiv sa sjedištem u Zagrebu središnji je i matični arhiv Republike Hrvatske koji sukladno arhivskim propisima obavlja arhivsku službu u odnosu na arhivsko i registraturno gradivo od značenja za Republiku Hrvatsku. Njegova današnja nadležnost određena je prije svega čl. 41. Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (NN 105/97, 64/00, 65/09).

⁴ Državni arhiv u Pazinu, sukladno prije navedenom Zakonu te provedbenim i internim propisima, nadležan je za skrb o arhivskom gradivu koje se nalazi na području današnje Istarske županije pa tako i za arhivsko gradivo Arhiva Porečke i Pulske biskupije i to prije svega u smislu stručnog nadzora nad čuvanjem i odabiranjem arhivskoga gradiva koje se nalazi izvan Arhiva i određivanja mjera njegove zaštite. Suradnja između DAPA i Biskupijskog arhiva odvijala se u spomenutom razdoblju ponajviše u vidu pružanja stručne pomoći pri sređivanju arhivskog gradiva, njegovoj zaštiti, sigurnosnom i zaštitnom snimanju arhivskog gradiva, restauratorskim i konzervatorskim radovima te korištenju gradiva.

⁵ *Kategorija* ili u današnjoj arhivskoj terminologiji *serija*.

Kao prvog arhivista u navedenom razdoblju koji je sređivao Arhiv spominjemo prof. dr. sc. Josipa Buturca, svećenika, povjesničara, višeg arhivista koji je radio u Nadbiskupijskom arhivu u Zagrebu, i kasnije u Arhivu Hrvatske, te je obavljao nadzor i instruktazu arhivâ diljem Hrvatske, pa ga tako susrećemo i u Arhivu u Poreču. O tome nam svjedoče pisma Buturca mons. Dragutinu Nežiću, tada administratoru Biskupije, kojemu on u pismu od 7. VI. 1950. piše: »Drago mi je, što si cijelu stvar arhiva uzeo ozbiljno u ruke, a ja ću sa svoje strane učiniti da Tvoj biskupski arhiv bude stručno uređen.« Pismom od 7. VII. 1950. najavljuje svoj dolazak u Arhiv za 11. srpnja. Dalje pratimo detaljno izvješće Buturca od 16. srpnja. Iz izvješća izdvajamo da je Buturac *sređivao* Arhiv 4 dana: »Uređenjem arhiva bavio sam se od 12. do 15. VII. 1950. Kroz razmjerno kratko vrijeme proučio sam stanje i uređenje arhiva, zadovoljio se dosadašnjim uređenjem i odlučio, da se staro uređenje ima zadržati u cijelosti, bez svake bitne promjene.« Zatim je opisao prostorije i uvjete u kojima je smješteno gradivo te je dao dodatne preporuke za uređenje/osiguranje prostora. Što se tiče sređivanja gradiva, navodi: »Izvješćujem da sam svojom rukom sredio arhivsku građu pod II/1-3 i stavio privremene brojeve olovkom. Naknadno treba staviti na pojedine fascikule signaturu (izvana) i naslov (iznutra) te sastaviti potpuni inventar. Predlažem da se arhivska građa od cca 1820. do danas, poredana po taz. kategorijama, zapravo po dossier-ima, jedinstveno lokalno sredi.« Daje također uputstva o budućem sređivanju: »Primjećujem, da uređenje arhiva po tzv. kategorijama, u jednu ruku olakšava posao povijesnom istraživaču, ali u drugu otežava posao kako registratoru, tako arhivistu, pa je taj sistem uređenja registrature, odnosno arhiva, danas općenito odbačen. Međutim stoji na volji Naslovu, da taj sistem zabaci ili zadrži. No, ako li ga zadrži registratura, mora ga zadržati i arhiv.« Konačno upućuje na arhive u Beču gdje »su u 18. i 19. stoljeću šiljali(!) svi inventari biskupskih arhiva u Austriji i nasljednim zemljama«.

Nakon navedenog izvješća uslijedila su tri Buturčeva pisma u kojima on, između ostalog, kao zanimljivost spominje prašak za zaštitu arhivskog gradiva: »Prašak DIDITI može se dobiti u apoteci bez ikakve doznake. To je naš domaći proizvod. Sad ga isprobavamo u arhivu. Preporučujem Vam da njime posipate starije arhivalije.« Istovremeno napominje da će kad nađe, poslati arhivu *Uredbu o registraturama*.

Daljnje informacije o stavu prema Arhivu pratimo 1959. godine kada Narodni odbor općine 13. V. 1959. traži da Biskupijski ordinarijat Poreč vodi registraturu i da dostavi njen popis na temelju dostavljenih formulara. Slijede potom odgovori iz Biskupijskog ordinarijata u kojima se traži da se navede na temelju kojeg je zakona on dužan napraviti prije navedeno. Na posljetcu, tada već biskup, mons. Nežić na temelju *Općeg zakona o državnim arhivima* (Služb. List FNRJ br. 12/1950.) dostavlja dopis i odredbe svim župnim arhivima kako su dužni postupati s arhivskim gradivom te nalaže da: »Do konca ove građanske godine 1959. imadu se po godištima i po

brojevima poredati i uredno složiti svi spisi župnih i kapitularnih arhiva stariji od 1918. godine.« Biskup točno navodi kako treba srediti i izraditi inventar arhivskog gradiva te na kraju dopisa upozorava da će svaki pojedinac za izvještaje koji će biti izrađeni i predani »... snositi punu i zakonsku odgovornost.«

Godine 1964. Buturac je ponovno bio u nadzoru Arhivu o čemu su velečasni Josip Šaina, tada arhivar Biskupije, i Livio Laganis, profesor Sjemeništa u Pazinu, 16. listopada 1964. podnijeli izvješće te ga dostavili biskupu mons. Nežiću. U izvješću se navodi da je Buturac zatekao isto stanje u Arhivu kao prije nekoliko godina kada je bio sredio spise do 1800. godine. Naveo je da se ostalo gradivo nalazi u »polusređenom stanju«. On predlaže »da preuzvišeni Ordinarij dozvoli da on, uz pomoć prof. Šurana⁶ kojega odstupa prof. Petrović,⁷ te uz petoricu bogoslova koje bi ordinarij trebao dati, za pet dana uredi preostalo«. Također navodi kako je »iz razgovora s drom Pavićem mogao zaključiti da je želja onoga da bi se porečka kurija stopila s pazinskom, što Buturac odobrava i sa svoje strane predlaže prijenos porečkoga arhiva u prostorije pazinskoga sjemeništa«. Na kraju izvješća Buturac rezimira svoje prijedloge: »1. Koncentrirati arhive u kuriji; 2. Predati državnom arhivu stariju građu uz ugovor i zadržavanje vlasništva, time se osigurava restauriranje spisa u lošem stanju; 3. Sklapati jedan ugovor za sve što se crkvenoga preda Državnom arhivu; Državni arhiv je spreman dati i neku dotaciju u visini do 300 000 din. ako se ordinarij slaže za zajedničko uređenje porečkoga biskupijskog arhiva; 5. Dr. Petrović sprema, u okviru pazinskoga arhiva, posebnu knjigovežnicu koja bi mogla spremati kutije i za porečki i uopće biskupski arhiv; 6. Predlaže sudjelovanje u Historijskom društvu za Istru koje se formira uz pazinski državni arhiv; 7. Predlaže i pretplatu na Arhivski vjesnik iz Rijeke koji ima dosta materijala iz Istre.«

Na navedeno Izvješće dr. sc. Ivan Pavić odgovara pismom Ordinariju od 29. travnja 1965. kojim on poriče neke činjenice o stanju sređenosti arhivskog gradiva te se ne slaže s tim da je potrebno toliko ljudi za uređenje Arhiva i poriče da je govorio s Buturcem o prijenosu Arhiva u prostorije pazinskog sjemeništa, odnosno da »to treba odbiti«. Ističe također da isti Buturac kaže: »...jer se spisi ne smiju prenositi da se ne izgube.«

U dopisu od 15. svibnja 1965. Pavić govori o konkretnim prostorijama u kojima bi se u Biskupiji smjestilo arhivsko gradivo te o njihovu preuređenju za tu namjenu. Biskup svojim pismom od 25. svibnja 1965., uz odobravanje sređivanja Arhiva, navodi i svoje mišljenje da prostorija prva do atrija ne bi bila primjerena »baš zbog toga, što je opasnost provale kroz vrata sa strane atrija i prema tome opasnost poharanja arhivske građe«. U ostalom dijelu pisma Biskup raspravlja o novčanim izdacima za uređenje Arhiva.

⁶ Profesor Milan Šuran bio je arhivist u Historijskom (danas Državnom) arhivu Pazin.

⁷ Ljubomir Petrović je bio tadašnji direktor Historijskog arhiva Pazin.

U istom predmetu o uređenju Arhiva nalazi se tekst pod nazivom *Biskupijski arhiv u Poreču* i *Biskupijski arhiv Pulske biskupije*. Iznad teksta piše da je navedeni tekst poslan za arhivski Vjesnik. U navedenom tekstu opisane su po stoljećima i upravama skupine arhivskog gradiva Arhiva do 1984. godine. Za pulski Biskupijski arhiv navodi se podatak Pietra Kandlera iz njegova rukopisa zbirke *Conservatore* da je Pulski biskupijski arhiv izgorio u njegovo doba.⁸ Poznato nam je da je nešto arhivskog gradiva spašeno i prebačeno u Arhiv u Poreč. Za kaptolski arhiv, biskup mons. Nežić opisuje povijest fonda te pretpostavke gdje se isto gradivo nalazi 80-ih godina. Kao zadnji spis ovoga predmeta pratimo dopis Arhiva Hrvatske kojim se za potrebe izdanja *Arhivski fondovi i zbirke u SR Hrvatskoj* traži od Biskupije popis arhivskog gradiva te upućuje na velečasnog Ivana Graha »koji je i inače popisao velik dio građe vaše biskupije i to vrlo stručno i iscrpno. Vi ste jedina biskupija koja je na popisima najviše učinila u cijeloj Hrvatskoj...« Tako dolazimo do razdoblja od 1970. do 2000. godine⁹ kada su na popisivanju gradiva, ne samo biskupijskog, nego i župnih arhiva Istre, radili velečasni (danas kanonik i mons.) Ivan Grah kao predstavnik Biskupije, odnosno mr. sc. Jakov Jelinčić kao predstavnik DAPA. Kao rezultat sređivanja gradiva župnih arhiva, imamo inventare župnih arhiva. Posebno je važno istaknuti da inventari koje su oni sastavili predstavljaju u evidencijskom smislu veliku vrijednost te da kad i danas dođete u župne arhive, bez obzira na bolje ili lošije uvjete čuvanja gradiva, možete prema navedenim inventarima pronaći željeno gradivo. Posebnu važnost navedeni inventari imali su dakako u mikrofilmiranju i digitalizaciji matičnih knjiga. Ovo posljednje događalo se u razdoblju od 2005. do 2006. godine, pogotovo u preuzimanju matičnih knjiga čije se snimanje odvijalo, što u DAPA, što u HDA. Rezultat rada na popisima matičnih knjiga u Biskupiji, odnosno u Istarskoj županiji, jesu i jedini takve vrste u Hrvatskoj. To su radovi naslova »Popis matičnih knjiga«, »Popis parica« i »Popis kazala«, a koji su objavljeni u svesku 11 – 13 *Vjesnika istarskog arhiva* 2008. godine.

Što se tiče sređivanja Arhiva, ono se u razdoblju od 1981. pa do 2000. godine nije odvijalo kontinuirano. Obavljali su ga prije navedeni velečasni Grah i mr. Jelinčić, ali povremeno, kako se navodi dalje u citiranom tekstu. Ipak, kao rezultat navedenog sređivanja, danas imamo vrijedne privremene popise dijela arhivskog gradiva. Važna je tako Jelinčića godine 2000. – kao uvod u inventar arhivske cjeline koja za sada nosi naziv *Najstarije gradivo Biskupijskog arhiva u Poreču* (8. – 19. st.), a koja je popisana i mikrofilmirana – da »osim gradiva koje se ovdje navodi, ima vrlo bogato sačuvano gradivo za XIX. i XX. st. Ono je u fazi sređivanja, a s obzirom da se na sređivanju radi samo 10-ak dana godišnje, teško je predvidjeti kada će cijeli

⁸ Arhiv, predmet 655/50. Tekst Biskupijski arhiv u Poreču, podatak uz tekst: »Kandler u rukopisu *Conservatore* No. 133 a. 1872, tiskano u *Notizie storiche di Pola*, str. 167.«

⁹ Poznati su nam točni datumi sređivanja arhivskog gradiva svakog pojedinog župnog ureda i opis učinjenog posla o čemu su nam dokumentirali mr. sc. Jakov Jelinčić i velečasni Ivan Grah.

Arhiv biti sređen. U svakom slučaju, ukoliko se ne poduzme jedna opsežnija akcija, teško je očekivati sređivanje i inventariziranje ovog važnog arhiva prije 6 – 7 godina, a vjerojatno i kasnije«.

3. Korištenje gradiva

Iako u prošlosti, barem prema sadašnjim saznanjima, Arhiv nije vodio jednu sustavnu Knjigu evidencija o korištenju arhivskog gradiva, ipak je sačuvan predmet naziva *Tražnja učenjaka iz građe porečkog arhiva*, u kojem se nalaze zamolbe za korištenjem – istraživanjem eminentnih znanstvenika arhivskog gradiva Arhiva. Tako izdvajamo zamolbu dr. sc. Zlatka Herkova iz 1950. godine koji traži uvid u gradivo koje se odnosi na stare mjere i utege, zatim zamolbu Ernesta Radetića iz 1961. godine o korištenju arhivskog gradiva o Baderni. Biskup mons. Nežić mu pozitivno odgovara, uz napomenu da će gradivo konzultirati u određenoj prostoriji »... jer po Zakonu nije ništa dozvoljeno posuđivati izvan zgrade«. Od ostalih znanstvenika moramo svakako spomenuti zamolbe prof. dr. Miroslava Bertoše koji je tražio na korištenje gradivo Vizitacija, potom zamolbu iz 1966. godine Sjevernojadranskog instituta, odnosno njegova direktora dr. sc. Vjekoslava Bratulića, da se dr. sc. Mirku Zjačiću odobri korištenje arhivskog gradiva Knjiga biskupskih prava (*Iuria episcopalia*) radi njihove transkripcije. Moramo također napomenuti da su i biskup mons. Nežić i kancelar prečasni Pavić zabilježili uz posudbu kad su i koje arhivsko gradivo posudili na korištenje i kad su i što vratili u Arhiv.

4. Trenutno stanje – ususret Arhivu

Na tragu navedenog možemo zaključiti kako danas Biskupija ima prvi put u povijesti u svom Arhivu zaposlenu jednu stručnu osobu koja će se sustavno baviti isključivo arhivskim poslovima te da tako i službeno započinje s radom Arhiv kao samostalna organizacijska jedinica unutar Biskupije. Budući da u Arhivu zasad radi samo jedna osoba, a da se arhivski rad sastoji od puno segmenata, kao najvažnije poslove koje za početak predviđa *Program rada Arhiva* ističemo: formiranje i vođenje evidencija propisanih *Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima* i provedbenim propisima, nastavak rada na popisivanju arhivskog gradiva te usustavljanje rada s korisnicima arhivskog gradiva. Dakako, posebno treba istaknuti da je cijeli posao usmjeren k tome da se steknu osnovni preduvjeti za preseljenje arhivskog gradiva u nove spremišne i radne prostore Arhiva koji će biti namjenski opremljeni za smještaj arhivskog gradiva, daljnje popisivanje i sređivanje, te radu s korisnicima. U tu je svrhu Biskupija, u suradnji s DAPA, zatražila mišljenje HDA, odnosno mr. sc. Tatjane Mušnjak, pomoćnice ravnatelja za zaštitu arhivskog gradiva, pročelnice odjela za konzervaciju i restauraciju, koja je nakon obavljenog pregleda novoobnovljenih prostora u kojemu bi bio smješten budući biskupijski arhiv, 2010. godine poslala

dopis preporuka za uređenje spremišta Arhiva i pismohrana. Navedene preporuke raspravljale su se na Dijecezanskom vijeću za crkvene arhive i knjižnice Biskupije te su se odredili prvi koraci koje Biskupija mora odraditi kako bi novi prostor za rad Arhiva bio uređen sukladno pravilima struke.

Rad biskupijskih arhiva, odgovorne osobe za arhiv i njihov opis poslova, korištenje arhivskog gradiva regulirani su detaljno *Uredbom o crkvenim arhivima* (Službeni vjesnik br. 4/2002.). Tako sukladno čl. 5. *Uredbe o crkvenim arhivima* biskupijskim arhivom upravlja biskup, a zamjenjuje ga generalni vikar i kancelar. U upravljanju biskupijskim arhivom biskupu pomažu arhivski odbor (vijeće) biskupije i arhivski delegat. Sukladno čl. 6. pristup u arhivsko spremište imaju jedino kancelar i arhivist, a druge osobe samo u pratnji jednog od njih.

Sukladno tome rad Arhiva, a i župnih arhiva Biskupije ne bi, dakako, bio moguć i bez već spomenutog Dijecezanskog vijeća za crkvene arhive i knjižnice koji imenuje biskup na četiri godine. Posljednji sastav navedenog Vijeća utvrđen je 2008. godine. Njegov je sastav: predstojnik je Vijeća mr. sc. Ilija Jakovljević, kancelar Biskupije, a članovi Vijeća su prečasni Ivan Grah, mr. sc. Jakov Jelinčić, mr. sc. Mladen Milohanić i prof. Branka Poropat. Navedeno Vijeće na svojim sastancima raspravlja i o pristiglim zamolbama za korištenjem arhivskog gradiva Arhiva i o svim stručnim pitanjima u svezi s arhivskim gradivom i knjižnom građom Biskupijskog, ali i župnih arhiva istarskih župa.

Na kraju ovoga sumarnog prikaza rada Arhiva možemo zaključiti da zadržavajući trenutni smjer, on stvara temelje za buduću dobru organizaciju arhivskog rada kojoj su ciljevi, prije svega, očuvanje arhivskog gradiva kao kulturnog dobra od nacionalnog značaja te osiguravanje veće dostupnosti korisnicima u njegovu istraživanju.

SAŽETAK

ARHIV POREČKE I PULSKE BISKUPIJE – POREČ USUSRET ARHIVU

Autorica u svom radu donosi osnovne podatke o povijesti organizacije spisovodstva, skrbi i sređivanju gradiva Arhiva Porečke i Pulske biskupije sa sjedištem u Poreču, od sredine 19. stoljeća, odnosno intenzivnije od sredine 20. stoljeća pa sve do danas, o čemu pronalazi potvrdu u arhivskim spisima samog Arhiva. Rad je podijeljen na četiri dijela: 1. *Uvod ili nekoliko korisnih informacija*, 2. *Sređivanje gradiva i uređenje Arhiva – povijesni prikaz*, 3. *Korištenje gradiva*, 4. *Trenutno stanje – ususret Arhivu*. U prvom dijelu autorica daje informacije o današnjem sjedištu Arhiva, stručnom osoblju te načinu pristupa arhivskom gradivu. Drugi, središnji dio, bavi se povijesnim prikazom uređenja Arhiva, organizacijom spisovodstva te skrbi i sređivanjem arhivskog gradiva. Treći dio govori o izboru dosad evidentiranih korisnika arhivskog gradiva, njihovu korištenom gradivu te temama njihova istraživanja. Četvrti dio opisuje trenutno stanje organizacije rada u Arhivu, naglašavajući prije svega činjenicu da je prvi put u Arhivu zaposlena stručna osoba koja ima zadatak usustaviti organizaciju rada Arhiva kao samostalne organizacijske jedinice unutar Porečke i Pulske biskupije. Navedeno pretpostavlja izradu evidencija, sustavno sređivanje i skrb nad arhivskim gradivom te rad s korisnicima arhivskog gradiva. Takvo usustavljivanje organizacije rada u Arhivu i popisivanje arhivskog gradiva jedan su od preduvjeta preseljenja arhivskog gradiva iz trenutnih prostora u nove prostore namjenski uređene za Arhiv.

SUMMARY

ARCHIVES OF THE DIOCESE OF POREČ AND PULA IN POREČ ANNOUNCING THE ARCHIVES

Based on the files of the Archives, in her paper the author brings basic information on the history of the organisation of records management, care and arrangement of archives of the Archives of the Diocese of Poreč and Pula, located in Poreč, from the middle of the 19th century, and more intensively from the middle of the 20th century until today. The paper is divided into four parts: 1. *Introduction or some useful information*, 2. *Arrangement of the archives and organisation of the Archives – historical overview*, 3. *Usage of archives*, 4. *Current conditions – Announcing the Archives*. In the first part the author gives information on the present-day seat of the

Archives, expert staff and way of accessing the archives. The second, central part, deals with the historical overview of the organisation of the Archives, organisation of records management and care and arrangement of archives. The third part is dedicated to a number of users of archives recorded to date, the archives used by them and topics of their researches. The fourth part describes the current conditions of the work organisation in the Archives, in particular the fact that for the first time an expert member of the staff has been employed. The expert's task is to systematize the work organisation of the Archives as an independent organizational unit within the Diocese of Poreč and Pula. This implies production of records, systematic arrangement and care of archives and work with the users of archives. Such systematization of the work organisation in the Archives and cataloguing of archives are one of the prerequisites of the transfer of archives from the current premises to the new premises, specially furnished to house the Archives.

RIASSUNTO

ARCHIVIO DELLA DIOCESI DI PARENZO E POLA – PARENZO ANNUNCIANDO L'ARCHIVIO

L'autrice nella propria opera riporta i dati basilari sulla storia dell'organizzazione della gestione dei documenti, della cura e della sistemazione del materiale dell'Archivio della diocesi di Parenzo e Pola con la sede a Parenzo, a partire dalla metà del 19° secolo e, più intensamente dalla metà del 20° secolo fino ad oggi, di cui ne trova la conferma nei documenti archivistici dell'Archivio stesso. L'opera è divisa in quattro parti: *1. Introduzione o alcune informazioni utili*, *2. Sistemazione del materiale e sistemazione dell'Archivio – rassegna storica*, *3. Utilizzo del materiale*, *4. Stato attuale –annunciando l'Archivio*. Nella prima parte l'autrice riporta le informazioni sull'odierna sede dell'Archivio, sul personale professionale nonché sul modo di accedere al materiale archivistico. La seconda parte, quella centrale, si occupa della rassegna storica della sistemazione dell'Archivio, dell'organizzazione della gestione dei documenti e della cura e sistemazione del materiale archivistico. La terza parte parla della scelta del materiale archivistico da parte degli utenti finora evidenziati, del materiale da loro usato e dei temi delle loro ricerche. La quarta parte descrive lo stato attuale dell'organizzazione del lavoro nell'Archivio mettendo soprattutto in rilievo il fatto che per la prima volta nell'Archivio è stata

assunta una persona esperta con il compito di realizzare il sistema di organizzazione dei lavori dell'Archivio quale unità organizzativa indipendente all'interno della diocesi di Parenzo e Pola. Il sopracitato premette la realizzazione delle registrazioni, sistemazione e cura sistematica del materiale archivistico nonché collaborazione con gli utenti del materiale archivistico. Una tale sistemazione dell'organizzazione dei lavori nell'Archivio e la registrazione del materiale archivistico fanno parte dei requisiti necessari per il trasferimento del materiale archivistico dai locali attuali nei nuovi locali arredati appositamente per l'Archivio.